

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 76g/2022

privind excepția de neconstituționalitate a articolului 191 alin. (3²) din Codul de procedură penală

CHIȘINĂU

17 noiembrie 2022

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dnei Liuba ȘOVA, *președinte de ședință*,
dlui Nicolae ROȘCA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dnei Dina Musteața, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 2 iunie 2022,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 17 noiembrie 2022, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 191 alin. (3²) din Codul de procedură penală, ridicată de dna avocat Angela Procopciuc, în interesele dnei Natalia Cervac, în dosarul nr. 1-307/2021, pendinte la Judecătoria Bălți, sediul central.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de judecătoria dna Ecaterina Arseni și dnii Ghenadie Eremciuc și Marcel Popescu de la Judecătoria Bălți, sediul central, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe rolul Judecătoriei Bălți, sediul central, se află o cauză penală, în care dna Natalia Cervac este învinuită de comiterea infracțiunii prevăzute de articolele 26 și 145 alin. (2) lit. p) din Codul penal.

4. Printr-o încheiere a Judecătoriei Bălți a fost înlocuită măsura arestului la domiciliu cu măsura controlului judiciar pe un termen de 60 de zile. Ulterior, termenul controlului judiciar a fost prelungit.

5. În cadrul ședinței de judecată din 17 martie 2022, dna avocat Angela Procopciuc a ridicat excepția de neconstituționalitate a articolului 191 alin. (3²) din Codul de procedură penală.

6. Printr-o încheiere din 16 mai 2022, Judecătoria Bălți a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a sesizat Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

7. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 25

Libertatea individuală și siguranța persoanei

„(1) Libertatea individuală și siguranța persoanei sânt inviolabile.

(2) Percheziționarea, reținerea sau arestarea unei persoane sunt permise numai în cazurile și cu procedura prevăzute de lege.

[...].”

Articolul 27

Dreptul la libera circulație

„(1) Dreptul la libera circulație în țară este garantat.

(2) Oricărui cetățean al Republicii Moldova îi este asigurat dreptul de a-și stabili domiciliul sau reședința în orice localitate din țară, de a ieși, de a emigra și de a reveni în țară.”

Articolul 28

Viața intimă, familială și privată

„Statul respectă și ocrotește viața intimă, familială și privată.”

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

8. Prevederile relevante ale Codului de procedură penală, adoptat prin Legea nr. 122 din 14 martie 2003, sunt următoarele:

Articolul 191

Liberarea provizorie sub control judiciar

„[...]

(3²) Măsura liberării provizorii sub control judiciar poate fi dispusă pe un termen de cel mult 12 luni cumulative învinuitului, inculpatului de săvârșirea unei infracțiuni pentru care legea prevede pedeapsa cu închisoare pe un termen de cel mult 12 ani sau pe un termen de cel mult 24 de luni cumulative învinuitului, inculpatului de săvârșirea unei infracțiuni pentru care legea prevede pedeapsa cu închisoare pe un termen mai mare de 12 ani.

[...].”

ÎN DREPT

A. Argumentele autoarei excepției de neconstituționalitate

9. În opinia autoarei excepției, norma contestată nu stabilește condiții și criterii clare de aplicare a măsurii preventive a liberării provizorii sub control judiciar. Autoarea consideră că termenul maxim de 24 de luni cumulative al liberării provizorii sub control judiciar, stabilit de dispozițiile contestate, este mai mare decât termenul maxim al arestului preventiv de 12 luni, așa cum prevede articolul 25 alin. (4) din Constituție.

10. Autoarea sesizării pretinde că dispozițiile contestate sunt contrare articolelor 4, 7, 8, 16, 21, 23, 25, 27, 28 și 54 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

11. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

12. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul de procedură penală, ține de competența Curții Constituționale.

13. Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate, ridicată de dna avocat Angela Procopciuc, în interesele dnei Natalia Cervac, inculpată în dosarul nr. 1-307/2021, pendinte la Judecătoria Bălți, sediul central, este formulată de subiectul căruia i s-a conferit acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

14. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie articolul 191 alin. (3²) din Codul de procedură penală. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză în care a fost aplicat arestul la domiciliu și ulterior liberarea provizorie sub control judiciar. Prin urmare, Curtea admite că normele contestate ar putea fi aplicate la examinarea cauzei în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

15. Curtea constată că textele criticate nu au făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate din perspectiva argumentelor autoarei excepției.

16. Curtea reține că autoarea sesizării a afirmat incidența articolelor 4 [*drepturile și libertățile omului*], 7 [*Constituția, Lege Supremă*], 8 [*respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale*], 16 [*egalitatea*], 21 [*prezumția nevinovăției*], 23 [*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*], 25 [*libertatea individuală și siguranța persoanei*], 27 [*dreptul la libera circulație*], 28 [*viața intimă, familială și privată*] și 54 [*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*] din Constituție.

17. Curtea a notat în jurisprudența sa că articolele 4, 7, 8 din Constituție comportă un caracter general și reprezintă imperative care stau la baza oricăror reglementări. Aceste norme nu pot fi invocate de sine stătător, ci numai în coroborare cu o altă prevedere din Constituție, care trebuie să fie aplicabilă (a se vedea HCC nr. 31 din 23 septembrie 2021, § 27; DCC nr. 38 din 24 martie 2022, § 21; DCC nr. 56 din 19 aprilie 2022, § 25). De asemenea, cu referire la pretinsa încălcare a articolelor 16, 23 și 54 din Constituție, Curtea reiterează că acestea nu au o aplicabilitate de sine stătătoare. Pentru a fi aplicabile, autorul sesizării trebuie să demonstreze existența

unor ingerințe în drepturile fundamentale (a se vedea DCC nr. 90 din 15 iunie 2021, § 23; DCC nr. 177 din 23 noiembrie 2021, § 37).

18. Cu privire la incidența articolului 25 din Constituție, care garantează dreptul la libertate individuală și la siguranță al persoanei, Curtea menționează că scopul principal al dispozițiilor citate este de a proteja persoana împotriva lipsirii arbitrare sau nejustificate de libertate. Prin garantarea „dreptului la libertate”, articolul 5 § 1 din Convenție are în vedere libertatea fizică a persoanei (*Creangă v. România* [MC], 23 februarie 2012, § 84).

19. În acest caz, Curtea observă că, potrivit prevederilor Codului de procedură penală, măsura liberării provizorii sub control judiciar este o măsură preventivă neprivativă de libertate alternativă arestului (articolul 175 alin. (5)). Astfel, articolul 191 alin. (3) din Codul de procedură penală stabilește anumite restricții și obligații, care trebuie respectate de către persoana în privința căreia a fost aplicată liberarea provizorie sub control judiciar, și anume: să nu părăsească localitatea unde își are domiciliul, decât în condițiile stabilite de către judecătorul de instrucție sau, după caz, de către instanță; să comunice organului de urmărire penală sau, după caz, instanței de judecată orice schimbare de domiciliu; să nu meargă în locuri anume stabilite; să se prezinte la organul de urmărire penală sau, după caz, la instanța de judecată ori de câte ori este citată; să nu intre în legătură cu anumite persoane; să nu săvârșească acțiuni de natură să împiedice aflarea adevărului în procesul penal; să nu conducă autovehicule, să nu exercite o profesie de natura aceleia de care s-a folosit la săvârșirea infracțiunii; să predea pașaportul judecătorului de instrucție sau instanței de judecată. Prin urmare, Curtea reține că măsura liberării provizorii sub control judiciar, prin prisma restricțiilor care o însoțesc, nu echivalează, în esență, cu o privare de libertate în sensul articolului 25 din Constituție.

20. Mai mult, în jurisprudența sa, Curtea Europeană a notat că controlul judiciar nu intră în câmpul de aplicare al articolului 5 § 3 din Convenție (a se vedea *Bouchet v. Franța*, 20 martie 2001, § 33). De asemenea, Curtea Europeană a menționat că restricția privind libertatea de circulație a unui individ care rezultă din măsurile de supraveghere specială nu constituie o privare de libertate în sensul articolului 5 § 1 din Convenție. Simplele restricții ale libertății de circulație a unei persoane care rezultă din măsurile de supraveghere specială trebuie să fie examinate pe baza articolului 2 din Protocolul nr. 4 (*Nagy v. Ungaria* (dec.) din 6 iulie 2004, § 4). Prin urmare, Curtea reține că dispozițiile contestate nu fac incident articolul 25 din Constituție.

21. Totodată, cu privire la articolele 21, 27 și 28 din Constituție, Curtea observă că autoarea excepției nu a prezentat argumente care să demonstreze incidența lor în această cauză. Curtea subliniază că simpla enumerare a acestor articole, precum și preluarea unor considerente din jurisprudența Curții Constituționale în lipsa unei argumentări proprii nu reprezintă critici veritabile de neconstituționalitate (a se vedea DCC nr. 34 din 22 martie 2022, § 23; DCC nr. 45 din 12 aprilie 2022, § 23). În situații similare, Curtea a respins ca inadmisibile sesizările formulate, precizând că trimiterea la un text din Constituție, fără explicarea pretensei neconformități cu acesta a prevederilor legale contestate, nu echivalează cu un argument (DCC nr. 59 din 19 aprilie 2022, § 17).

22. Așadar, pentru că nu s-a demonstrat incidența dreptului la libertate și la siguranță al persoanei, invocat de autoarea sesizării, Curtea subliniază că nici articolele 16, 23 și 54 din Constituție nu sunt incidente.

23. Prin urmare, date fiind cele enunțate *supra*, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g) și 140 din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 191 alin. (3²) din Codul de procedură penală, ridicată de dna avocat Angela Procopciuc, în interesele dnei Natalia Cervac, inculpată în dosarul nr. 1-307/2021, pendinte la Judecătoria Bălți, sediul central.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte de ședință

Liuba ȘOVA

*Chișinău, 17 noiembrie 2022
DCC nr. 150
Dosarul nr. 76g/2022*